

BARCELONA 6 NOVEMBRE 1891

D. Amós Cabrer

CRÓNICA

EMBLA que á Alemania preocupa molt una qüestió bastant peluda que segons com se mira pot encendre la guerra europea.

Y la veritat es que te molts pels.

Se tracta *nada* menos que de la barba del Emperador.

Guillém II feya temps que portava una bonica barba capassa de fletxar á la alemana mes gelada, quan tot d' un plegat li agafa 'l

real capritxo á la seva senyora de ferli treurer aquell *bien de Dios* de pels, baix la amensassa de que si no ho feya, may mes li deixaria fer cap postura, perque á la cuenta li devia raspar massa.

L' home es débil encare que porti corona, aixís es que lo regi barbut al devant d' aquesta exigéncia de la costella vá ferse afeytar lo mateix día del seu *cumpleaños*, tal vegada perque fós dia senyalat, y tot vestit de gala, ab coll y punys y corbata, tot nou de trinka y ab la cara neta com qualsevol quan surt de ca 'l barber, vá presentarse devant de la dona que de contenta 's diu que li vá fer la estrena.

Bueno, fins aqui no hi ha mes que una escena infantil de familia, un idili tendre. Ara vé la segona part; lo de la preocupació, de casi tots los industrials litógrafos y fotógrafos, que tenen una grossa existéncia de retratos y láminas del soberá y no la poden vendre per la senzilla rahó de que 'ls retratos portan la barba y actualment l' original vá peladet com una admetlla novella, lo qual significa per ells, un negoci paralisat ó estancat, puig las *esfigies* no son válidas pel públich sino *inválidas* pels pobres negociants.

En aquesta bofetada moral ó *capital* que han rebut de Guillém II, no poden esperar mes que dugas cosas. O que 'l Emperador torni á deixarse creixe 'l pel, ó, si es que en aquell país s' acostuma, fer dels retratos un foch per Sant Joan.

Jo créch que algun industrial mes atrevit que 'ls altres, pensa demanarli danys y perjudicis.

—Senyor, podria dirli, be podian esperar á que jo hagués vengut totes las vostras fesomías.

—Noy, que vols que t' hi diga, li respondrá l' Emperador, es cosa de la senyora.

Pero ab tot aixó qui s' hi ha fet un bon pico es lo barber imperial, un esquilat que 's pert de vista.

Després que va haber afeytat la barba al seu client se guardá ab cuydado los pels en un paper y vá endurse'ls á casa, hont los posá á la venda com una curiositat, arrivant á tréuren d' un manyoch sol 4.500 pessetonas; pero algú vá observar que 'ls pels de aquella barba may s' acabavan y vá buscar las pessigollas al trápala *Figaro* resultant qu' entre 'ls regis pels n' hi había barrejats d' altres que no eran regis, per lo que may s' estroncava la mína.

Mes jo pregunto ¿Hi ha personas que arribin á donar diners per l' adquisició d' un centenar de pels?

En aquest cas si algú vol comprarme la méva perilla á duro 'l pel, ja ho sab. Desseguida me la saig afeytar, Y li prometo no barrejarhi de ningú més.

Passan cosas ben ridículas. Després de lo de la augusta barba, un judici oral d' una causa per robo d' uns trossets de cals, valorats en... ¡esgarrifintsel en *un céntim* de pesseta, que ha de tenir lloch en l' Audiencia d' Albuñol. ¿Y per un delicte tan *ruidós*, pert lo temps la justicia?

Es cert que qui fá un cóve... 'n fá quatre, pero vaja, 'm sembla que en lloch de judici oral podia quedar morta la cosa aplicant al *lladre* uns quants días de preso ó exigintli una multa, y santas Pasquas.

Bé, l' Audiencia es Al-bunyol.

Fá poch temps també á Granada per un altre robo de ¡cinch céntims! va celebrarse un judici oral ab tots los seus ets y uts.

¡Qué tussuts!

La caza del oso ó el Presidente del Congreso.

Aquí tenen lo títul d' aquesta sarzueleta modificat pel Sr. Pidal, modelo de procreadors de familia.

Jo no sé si será broma, pero un periódich de Madrit al menos diu ab tota serietat que 'l Sr. Pidal se trova actualment en las montanyas d' Astúrias cassant óssos y que aquesta importanta ocupació lo priva de tornar á Madrit...

¡Si que hi está divertit!

Naturalment, ell deu dirse:—¡Tan se val estarse aquí en las montanyas dels óssos com en la vila del ós!—

Es clar, tot es bestia de la mateixa pell.

Sinó que anant de cassera entre mitj de fanch y glás pot caurer de cul enrera y trencarse un trós de nás.

DOCTOR GERONI

ELL Y ELLA

*Tal para cual
somos yo y el mi zagal.*

ESPRONCEDA

Ella, era andalussa,
ell, crech que era inglés
ella, molt usada
bastant jove ell.
Ella, molt garbosa
ell bastant finet.
Y jo els estimava
á tots dos cregueu,
pel bon aire á n' ella
á n' ell per ben fet;
quan sortí volían
sortiam tots tres,
tothom envejava
aquest bon parell:
¿Encar no els coneixas?
te 'ls presentaré:

.....
Ella era una capa,
y ell era un barret.

A. LLIMONER.

Se 'l trespitja y va de curt

(Monólech històrich)

*En eixa ingrata terra
qu' en ruchs abunda
si «un que val» no s' alaba
s' ha de fer fumà.*

Donchs senyors, sabrán que jo
fi y simpàtich sens igual
encar que diho m' está mal,
tinch un pamet molt bufó.
Soch jovenet, petitó,
gasto bolet, uso ulleras,
y las noyas mes saleras
al veure 'm fe 'lshi l' ullet
cridan tot seguit: —Pepet,
vosté 'ns mata ab sas maneras.

Quan vaig al poble (1) faig goma,
fumo sempre 'ls millors puros,
may me faltan quatre duros
per' llensar fent una broma.
Porto á l' aurella la ploma,
prench l' aspecte d' escriptor,
versejo sobre l' amor
de la bella Salvadora, (2)
canto árias de prop d' un' hora...

(1) Jo no so barceloní,
pro tirant per capellà
passo tot lo hivern aquí.

(2) Per mes que vull ser rectó
la estimo ab gran afició.

(Senyors, qui 'ls parla es tenor.)

Pro tenor, no de guitarra...
tenor d' alló mes *subido*;
arribo al dó *sostenido*...
mitj punt menos que 'n Gayarre.
Ni pe 'ls dramas en Pitarra,
ni pe 'l violí Paganini,
ni pe 'ls toros Mazzantini,
ni un xarrach per serrar fusta
te mes fama ni tan justa
com per cantá 'n Pascualini.

Tal me diu tot bon amich
y company del Seminari
puig com me senten cantarhi
saben molt be com me dich,
y en prova d' aixó... jo 'ls flich!
explicaré lo que cal:
mon nom es Joseph Pascual
y es tal mon mérit... que en *ini*
aixís mateix com Paulini
me 'l acaban .¿Va aixó mal?

Y are no vull continuá
passant sobre meu revista.
(Es un *arranque* d' artista
que tots deuen respectá.)
Ademés, vull reposá...
Con que, senyors per' vuy prou;
Contin... ofici á las nou,
Rosari, després novena,
tinch de festejá á la nena...
y encare haig de pendre un ou.

Es històrich bon lector
lo qu' acabas de llegí,
¡Quins capellans per aquí!
que 'n fa al estiu de calor!
Es lo principal tenor
segons diu aquest Pau tifa;
Vol ser d' aquets de la *hig-life*
y 'ls asseguro formal
que es un xich molt carcamal
á qui tot lo mon se rifa.

REPICA-TALÓNS.

¡Escumosas!

A.....

Ja ho sé ja, nineta hermosa;
ja ho sé, qu' encés de despit
un jove t' ha distingit
ab aquest nom: ¡Escumosa!
Y, si ho ets y participas
del que diu lo diccionari,
al teu cós van amassari
terra blanca de fer pipas;
pero, ey, pipas de senyó,
pipas finas de burgés;
no d' aquellas que 'l pagés
per bróch hi posa un bastó.

Si ets *escumosa*, 't van fer
dels glops d' argent que la mar

escup, la platja al mullar;
pel rocám botent ab pler.

Si ets *escumosa*, tém' jo
(y á fé que no 'm maravilla),
que deus ésse una pastilla
d' excelent y rich sabó;
puig una cosa *escumosa*
desprén infladas ampollas;
y 'm fá gràcia qu' hi hage pollas
que llensin brumera hermosa.
Ben mirat, rés no m' abruma;
que, en eix sigle de progrés,
noya, á mí fins los dinés
se 'm fónen igual qu' escuma.

Com escuma 's fon la vida;
com escuma 's fon lo cor;
com escuma 's fon l' amor;
¡tot es escuma malehida!
Fan escuma, en las praderas,
los torrents y 'ls xaragalls;
fan escuma los cavalls
al final de las carreras.
¡Pero, tú! no es del agrado,
que ho sigas, de lo jovent;
que si ho ets, t' irás desfent
depressa, ¡com un bolado!

FRANCESCH MARULL.

AVIS IMPORTANT

En la acreditada litografia de RIBERA Y
ESTANY, 5, Sant Ramón, 5, s' hi trovará un
gran assortit de cromos pera felicitaciós de
Nadal, baix nous dibuixos alusius á carters,
serenos, vigilants, cafeters, taberners, sabaters,
forners, dependents del gas, perruquers, etcé-
tera, etc.

BON GUST, ELEGANCIA Y BARATURA

E. P. D.

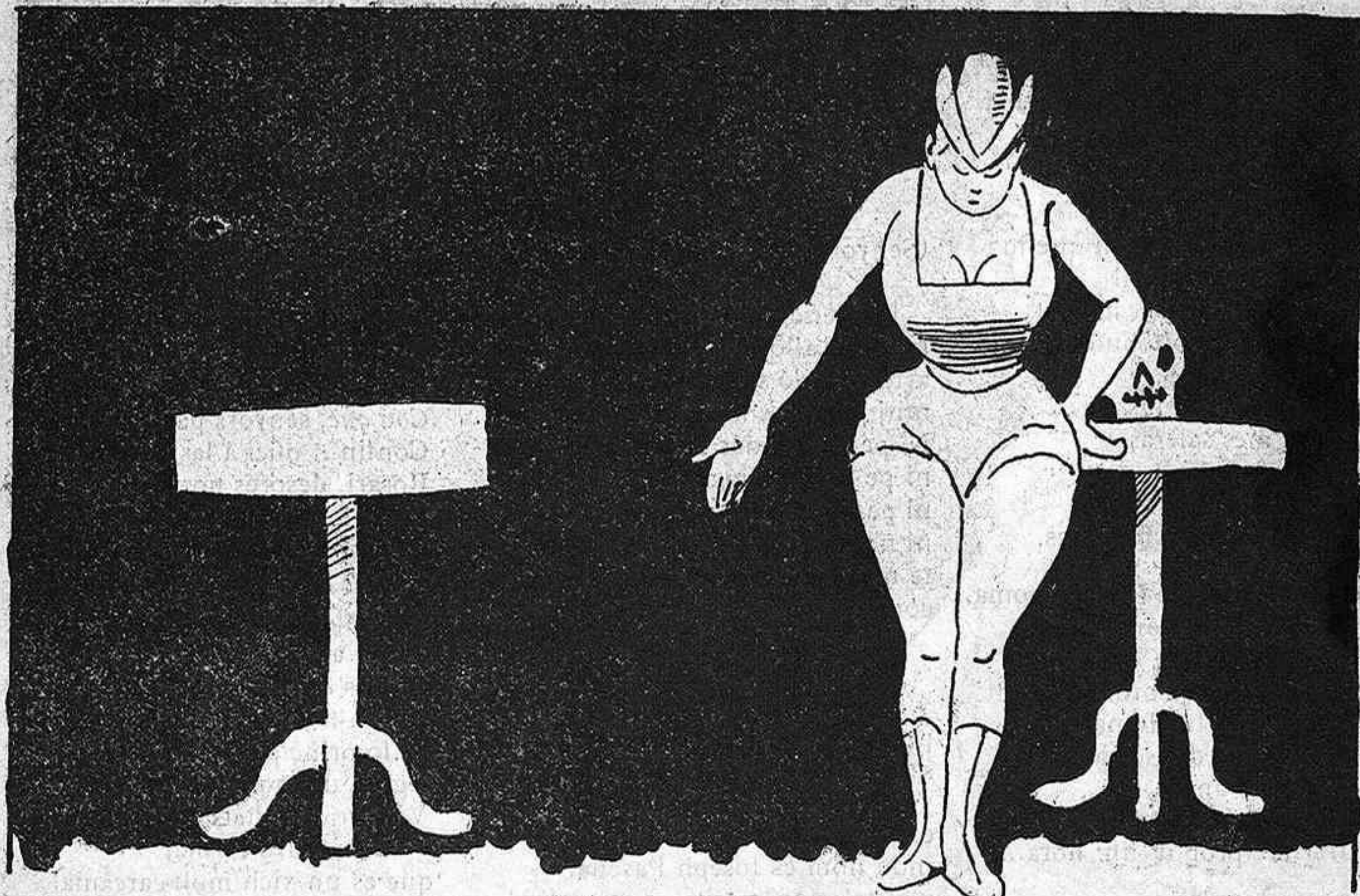
Lo ferm catalanista y escriptor distingit D. Joseph
Narcís Roca y Farreras, ha mort d' una llarga malaitía
que feya anys que 'l venía molestant.

Lo seu valer, com á literat y com amich fá que la-
mentém més y més la séva pérdua, que ho ha sigut y
molt dolorosa per las lletras catalanas.

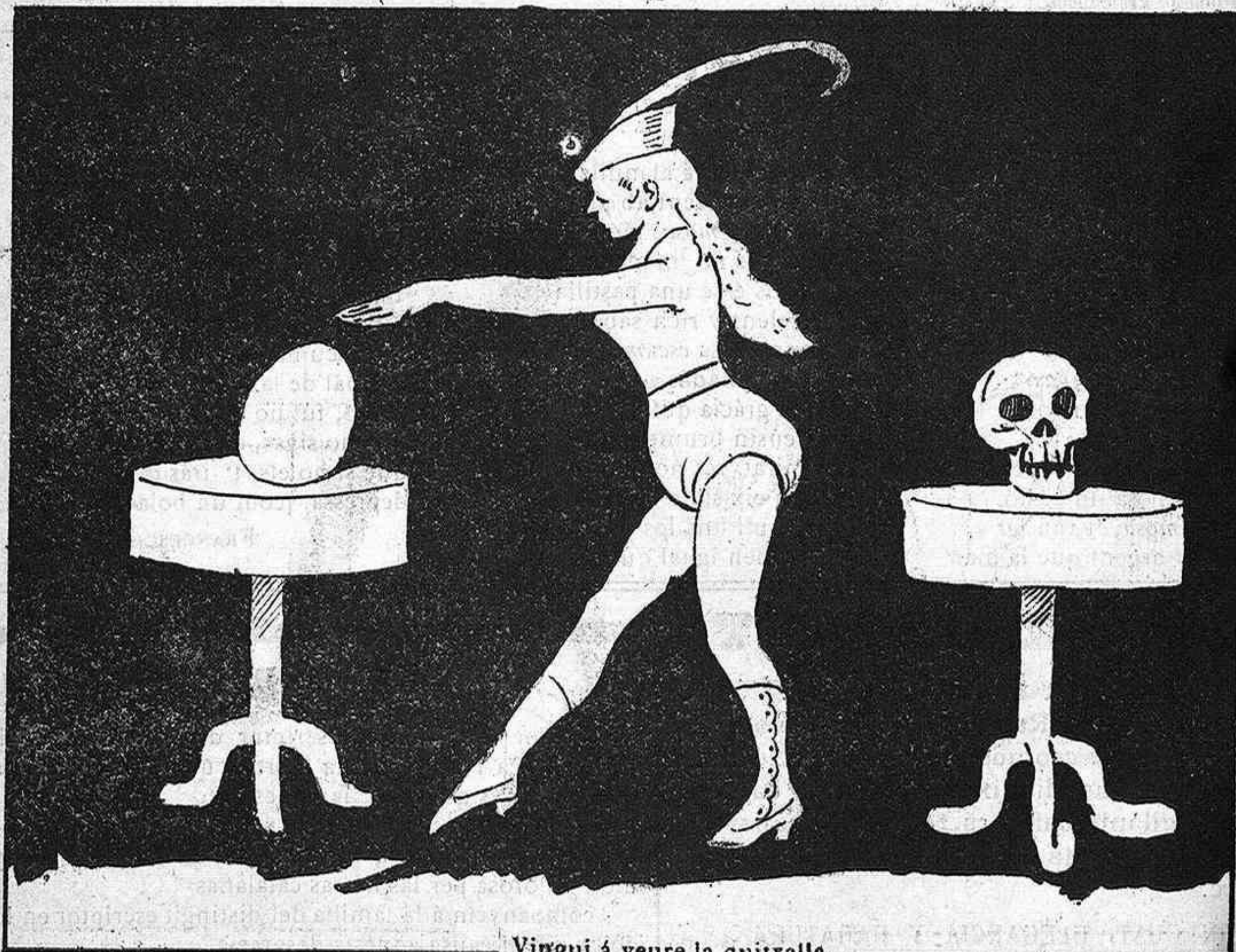
Acompanyém á la familia del distingit escriptor en lo
dolor que li causa aquesta desgracia.

EDEN CONCERT

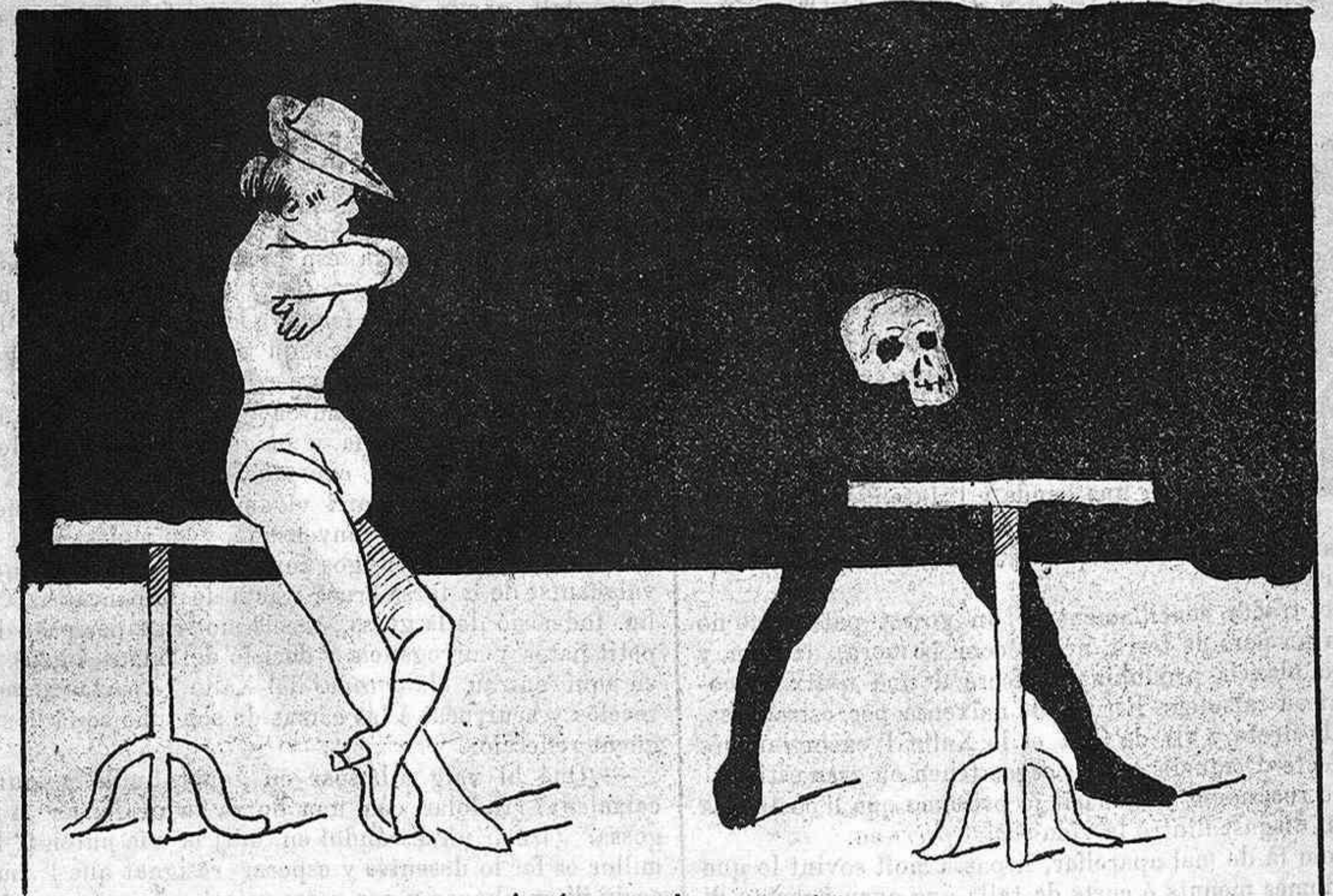

Aquí jo 'ls vaig a probá com al mon tot pot balla.

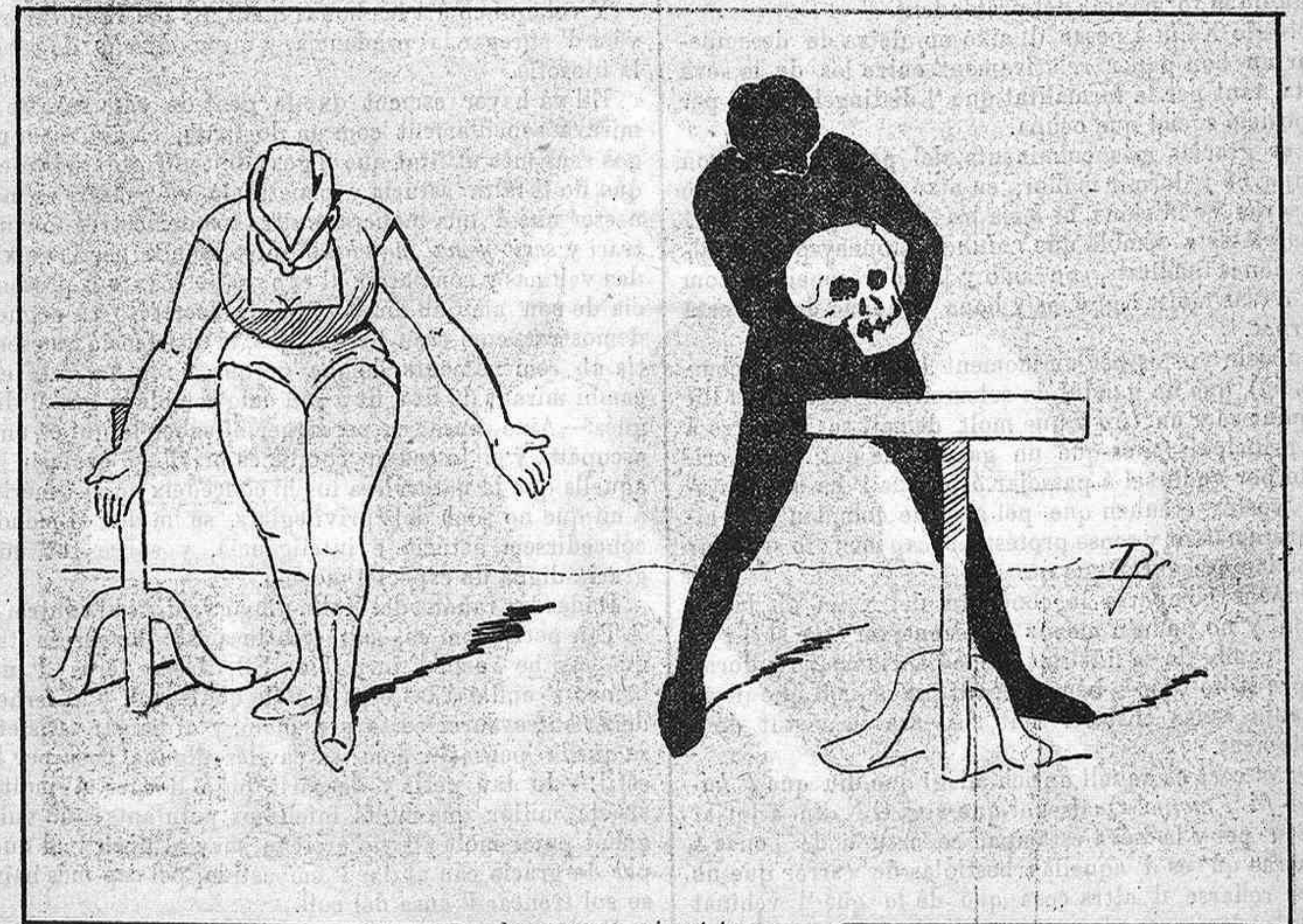

Vingui á veure la quitxalla com sense aygua l' ou balla.

MLLE. DICKA

Aquí un cap de mort tenin que balla mes que un cap víu.

La trampa, ningú la veu, pero que hi es, no ho dupteu.

☞ LAS ASTÚCIAS DEL XALÍN ☞

ALÍN aném?—y 'l Xalín que está adormit caragolat dessobre una cadira, salta deligent y aixérit, tal com si son amo lo cridés per darli alguna golosina.

Brinco ve y brinco vá, ja 'l teniu escala avall, temerós de que son amo repentantse, no torne enderrera la invitació.

Si lo Xalín es estimat, no hi ha dupte que s' ho te ben merescut; perque la fidelitat per una banda y l' inteligencia per altra, fan que á falta de hermosa preséncia li tinguin en consideració las bonas qualitats que afortunadament l' adornan.

Se tracta sencillament d' un gosset pater que no puja un pam de terra, negre com la mora, de llom, y potas blanch, produhint l' efecte d' una quitxalla corrent en calсотets. Escuat de naixensa per estrangesa, orella dreта y ull de fura es lo Xalín l' exemplar més perfecte d' aquells que 'ls cegos tenen en gran estima.

Lo ser menut y desnarit jo presumo que li costa més d' un disgust dintre la vida social *perruna*.

Com fá de mal aparellar, li passa molt sovint lo que als homes menuts ó curts de talla que quan tractan d' anar formals, las sévas pretensions son escoltadas per las donas sens altre fi que passar una estona distreta á costa de la formalitat del pretendent.

Més lo Xalín á pesar d' aixó no deixa de desempeñar un bon paper relativament entre los de la séva casta, tant per la formalitat que 'l distingeix, com per la posició social que ocupa.

Las gracias més culminants del petit animaló son menjar bé y dormir mellor; en aixó si que cap gos de las sévas condicions hi faría las dolentas; y si aixó á primera vista sembla que *redundi* en menyspreu d' altres bonas qualitats, son amo y jo ho reconeixém com una de las moltas gracias y bona condició de que está adornat.

Suposin vostés per un moment (y dispensin la comparació), que un gandul de solemnitat s' está en el llit dormint com un *liró* y que molt dematí se li ocorre á son principal (si es que un gandul ne pot tenir) cridarlo per endúrsel á passejar ó perque l' ha de menester, ¿vostés creuhen que pel gust de complaurel s' aixecará amatent y sense protesta de cap mena lo seguirá? Ja poden assegurar que no.

Donchs comparin la conducta del Xalín ab la del gandul y no podrán menos de reconeixer que si 'l primer á cambi de sa fidelitat y obediencia menja y dorm, sempre s' ho te més ben guanyat que aquell que dorm y menja sense costarli tant sisquera la virtud de l' agraument.

¡Quan cert es aquell antich adagi que diu que *l' hábit no fá 'l monjol* Qualsevol que vegi 'l Xalín á jutjar pel seu pel y la séva estampa, se creurá de bonas á primeras qu' es d' aquellas bestiolas de carrer que no poden refiarse d' altra cosa que de lo que 'l vehinat llessa en las reconadas, y quan distint es en realitat!

A ell no li vajin ab bossins de pá ni ab l' escudella que sobra, ni en ferli escará ossos, res d' aixó los acep-

tará; tall que *te crió* y algun requisidet, mal no siga molt y allavors los hi fará l' obsequi de pendreu; que no perque no siga de bona preséncia y de rassa privilegiada vol dir que no tinga bon paladar com lo primer y desitji ser tractat á cos de rey.

A pesar de lo desnarit y raquílich, es lo Xalín una bestiola de molts *mundos* y astuta com lo mateix Tinyeta.

L' altre día s' estava esperant que son amo acabés d' enrahonar ab una persona, y ell (lo Xalín) per matar l' estona comensá á fer lo gomós ab una gossa bonica y ben plantada, y siga qu' ella no se 'n vá *atalayar* ó be que 'l va pendrer per un de tants, lo cert es que ni sisquera va respondrer á sas galanterías ab los honors d' una ensumada, y amigo 'l Xalín! picat de l' honra prodiga ab més constancia nous obsequis a la gossa fins á lograr cridarli vivament l' atenció. Aquesta se li acosta ja mitj convensuda, y en aquest punt se presenta en escena un gos roig molt ben plantat que valguentse de la forsa bruta tracta de desbancar al Xalín. Indecisió de la gossa, recels motivats per part del petit pater y arrogancia y decisió del fogós intrús. Y en aquí entran els *mundos* del Xalín. Apartas aquest recelós y acurruat á las camas de son amo se fá la següent reflexió:

—¿Qué hi vaig á buscar en aquet bullit? ¿alguna caixalada? ¿rodolar com una botxa en preséncia de la gossa? ¿armar un escándol en mitj la vía pública? lo millor es fer lo desentés y esperar resignat que l' amo acabi d' enrahonar y per gossa més ó menos tan se val, perque al cap y á la fi totas son unas y ab las sévas salamerías no portan més que desoris y compromisos.

Y vetaquí com á las bonas qualitats del Xalín hi havém d' agregar la prudencia, y á sos *destells* de saber la filosofia.

Ell vá haver esment que la gent de casa seva se 'l mirava sencillament com un de tants, es dir, com un gos sens més utilitat que 'l gust de tenir gos; més á ell que no li falta astúcia y penetració vá pensar, es menester que d' una manera ó altra los demostris lo contrari y *serio y mal mandat* s' introduheix per las eixidas vehinas y compareix al cap de poch rato á preséncia de son amo ab un conill á la boca. No vá poguer demostrar, com eran sos desitjos, la satisfacció que sentía ab remenaments de qua perque no 'n te, mes en cambi mirant de fit á fit á son amo semblava que li digués:—Aixó sense ser perdiguer ni saber lo qu' es una escopeta, y si lo cassar conills es privilegi exclusiu d' aquells que la naturalesa los hi concedeix aquest mérit, á mi que no soch dels privilegiats, se 'm deu al menos concedirsem astúcia é inteligéncia, y sobre tot una gracia digna de especial menció.

Dadas las rahóns del Xalín ningú va dirli al contrari.

Tan petit com es, salta y brinca ab lleugeresa tal que casi be sembla increible. Ell, desde terra d' un brinco s' enfila á las espatllas de qualsevol, y al ferho, deixa entreveurer certa presunció; y al baixar satisfet, se queda pensatiu com si cavilés alguna cosa per l' estil:—Jo tan petit y desnarit pujo lleuger á molta alsada, millor que molts infelissos petulants que vulguent pujar molt alt no arriban may al lloch y al que per desgracia cau al dar l' embastida, pel cap més baix se sol trencar l' ansa del coll.

No 's creguin que 'l Xalín prodigui á dojo las caricias á tothom, res d' aixó; á los de casa séva y prou, perque es lo que pensa ell, aixó de tractar per igual

als de casa y als estranys es un acte de ingratitude que no escau al gos qu' es agrahit y francament, qui vulga festas y caricias que crihi Xalín desde petit ó sino que se 'n estiga.

Sempre en el mon van agermanats la ilusió y lo desengany, la sort y la desgracia, l' alegría y la tristesa, y no havia de ser lo Xalín de millor condició que los demás sers irracionals per escapar d' aquestas alternatives. Ara la pobre bestiola está molt trista y s' acora d' anyorament! Vetaquí la causa.

A casa séva després d' estar tan satisfets d' ell, los ha entrat l' humorada de quedarse un cadellet, y com es natural, també se li prodiga alguna caricia.

¡Ab quin llanguiment y gelosía s' ho mira 'l pobre Xalín! Ab lo que 's veu, á ratos se li va desarrollant la malehida enveja y aixó fá que se 'l miri rezelós y el remugui si se li acosta massa.

Temerós tal volta de que ara s' adonin de las sévas llemencarías y per evitar comparacions, per ell sempre odiosas, ha determinat aferrarse á l' escudella y al pá del que fins al present havia fet mals averanys.

Moltas més astúcias y picardías podria contarlos d' ell, més determino callarlas, tant per no ferir la modestia de la pobre bestiola, com per no cansar més l' atenció del indulgent lector.

EMILI COCA Y COLLADO

ESTIGUI ZENYÓ QUIMET

(CÓPIA DEL NATURAL)

Al carrer del Hospital
y en sa casa *adrogueria*
vas entrar *Tecleta* un día
á comprá un *paquet de sal*,
ell se trobava fatal,
pero, al veure 'l teu *pamet*,
tot seguit se posá *dret*
y al tirarte un grá de arrós
vas dirli ab tó *llapissós*:
—*Estigui zenyó... Quimet!*

Mes, ¿qui pot lligar las mans
als *Tenorios de botiga*,
si per mes *raspa* que siga
ells ab totas son *galans*?
De un grá, caigueren molts grans
á sobre del teu *nasset*,
mentres tú á semblant desfet
en vers de fugir *somreyas*
y de en tant en tant li deyas:
—*Estigui zenyó Quimet!*

Qui tira pedretas tira
amoretas ¿Oy que sí?
per xó cansat de sufrí
l' amor que los cors regira,
fent com aquell qui s' estira
va tocarte 'l... *cistellet*
y tú... á devant de tal fet,
en compte de llansar crits...
vas dirli:—*¡Qué es llarch de dits!*
Estigui zenyó... Quimet!

Plé de flamas lo seu cor
y vermell com un gabaig,
sense temensa ni empaig
en alas de ardent amor,
deixá 'l taulell ab furor
trovant lo taulell estret,
y com si jugués á fet
corría al derrera teu
que li deyas:—*¡Ay Deu meul!*
Estigui zenyó Quimet!

Lo que després vá passar
no puch dirho fins l' extrém,
puig dintre del *magatzem*
los dos se vareu ficar...
jo, ja estava per marxar
com deu fer lo qui es *discret*,
y al posarme lo *barret*
per pór de perdre las *travas*
sentí que encare cridavas
Estigui... zenyó... Quimet!

Fará d' aixó una setmana
y per bona tinta sé
que de 'n *Quimet l' adrogué*
ets assídua *parroquiana*
puig á tot' hora *galana*
quant més veus qu' está distret
hi entras tot sentli l' ullet...
per... comprarli alguna cosa
y dirli ab veu *llapissosa*:
—*Estigui... zenyó... Quimet!*

JOSEPH M.ª CODOLosa

DIOS LOS CRÍA....

(Poeta rústica.)

Sota de un arbre—que 'l resguardava
Ab son fullatje—dels raigs del sol,
Un llech un día—dormint s' estava
Mentres alegre—trovas cantava
Lo rossinyol.

Tan fort roncava—lo panxut frare
Que l' au, poruga—pará son cant
Veje lo bulto,—mirá sa cara
Y al veure aquella—fatxa tan rara
Fugi piulant.

Campant á solas—un porch hi havia
Que ab molta calma—lo ronch sentint,
Escolta un rato—d' ahont venia
Y dret al frare—prompte feu vía
Content grunyint.

Al sé á tocarlo—sens deturarse
Va aná olorantlo—de tot arreu;
Qu' era un *hermano*—degué pensarse
Perqué al poch rato—fins vá ajessarse
Al costat seu.

MARANGI.

AMOROSAS

I.

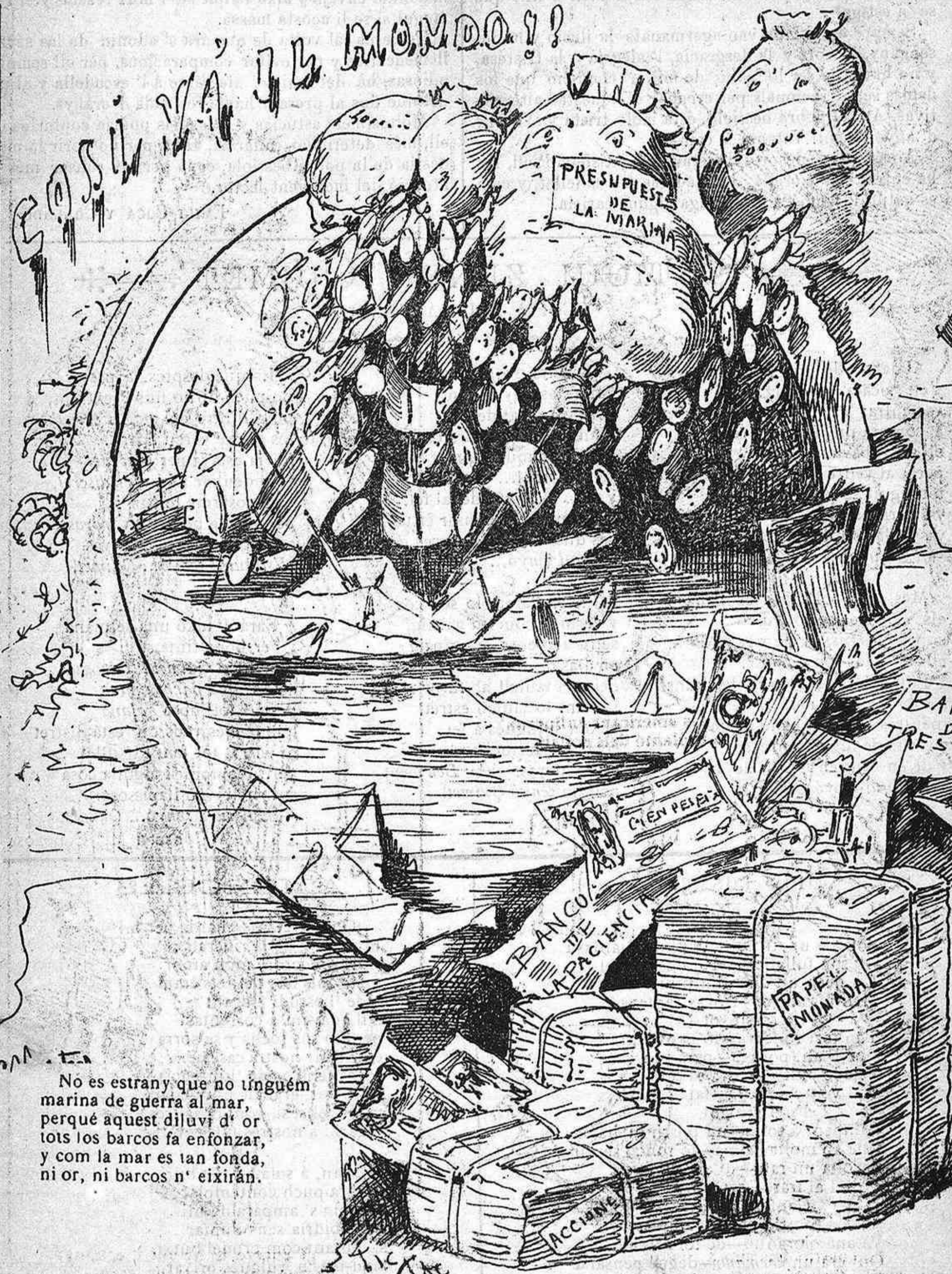
¡Quins recorts guarda per mi
lo passeig de la riberal...
¿no 't recorda, mon amor
quán tots dos petitets éram
y de 'l estudi plegant
allí anávam á correntas
per, ab sos rochs y sa sorra
construir nostra caseta?...
Jorns felissos de 'l infància
en lo cor, grabats hi quedan...
¡Qué felís, si, com nosaltres
jugarhi á nostres fills veyá!

II

Quan, á solas, bella hurí,
ta cara puch contemplar
tal goig s' ampara de mi
que voldria sens duptar
si, obrant com crudel butxí,
algu me 'n vulgués privar,
mirarte un cop y cegar;
besarte un cop y mori.

A. FERNÁNDEZ.

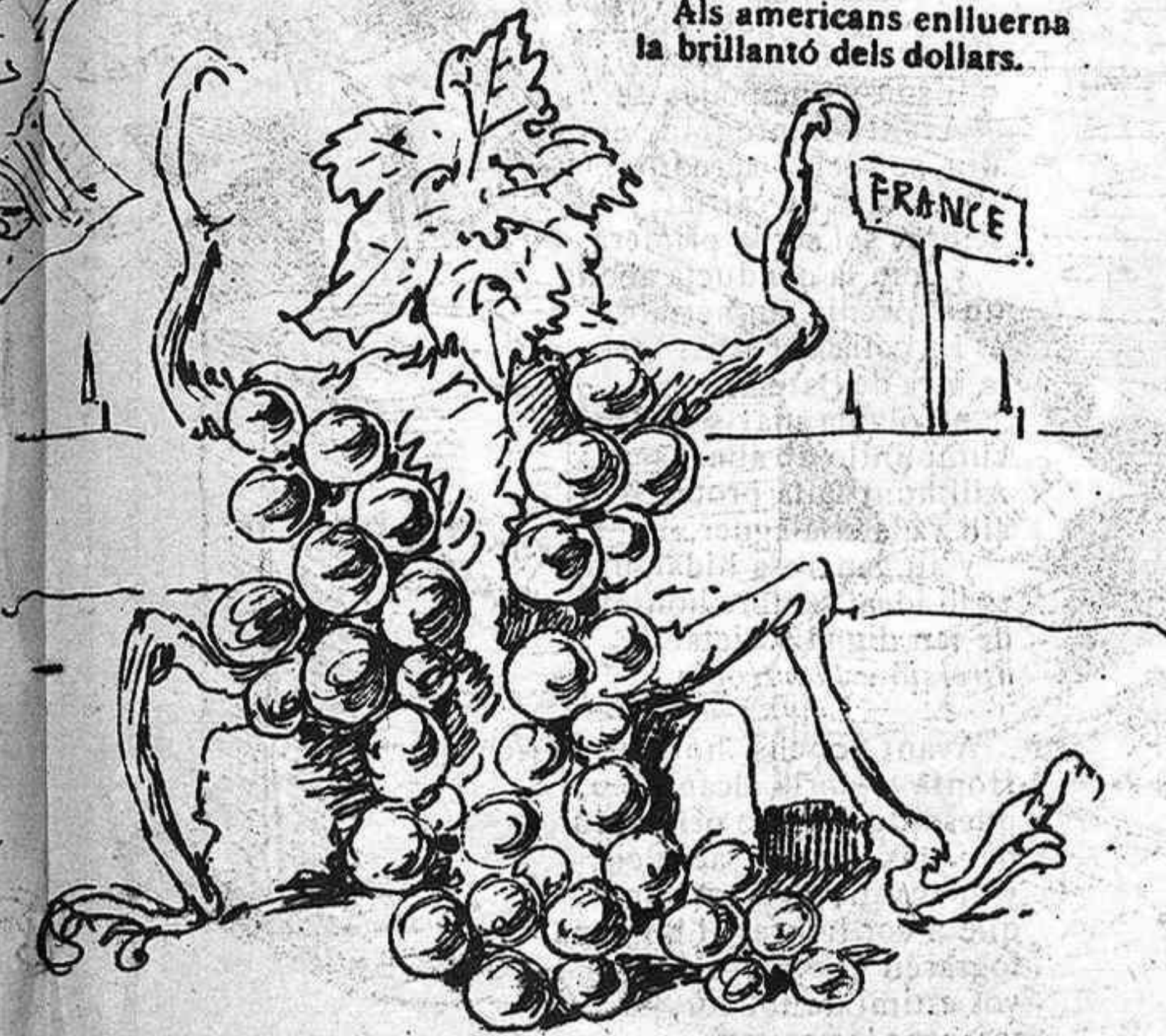

No es estrany que no tinguem marina de guerra al mar, perquè aquest diluvi d'or tots los barcos fa enfonzar, y com la mar es tan fonda, ni or, ni barcos n' eixiran.

Als americans enlluerna la brillantó dels dollars.

La cuestió dels vins á França també 'ls hi fa perdre 'l cap.

¡Y encare hi ha qui s' estranyi de que aixó 's fassi tan gran!

NOSTRE RETRATO

E. P. D.

La literatura catalana està de dol.

Ha mort, després d'una terrible y llarga malaltia, una de las sèvas glories, don Damàs Calvet, conegut Catedràtic de Ingeniería, eminent poeta, mestre en Gay Saber y guanyador de la primera englantina en los Jochs Florals de 1859.

La Direcció y Redacció de LA TOMASA s'associa de tot cor al dol que tan preciosa pèrdua ha causat a la familia del insigne finat (q. e. g. s.), y promet en un dels pròxims números, rendir un tribut de admiració a la memòria del que fou un carinyosíssim amich.

Teatros

LICEO

Pera avuy està anunciada la inauguració de la temporada que tindrà lloch ab la gran òpera de Wagner, *Tanhäuser*.

Notabilíssim es lo quadro de artistes contractats pera la present temporada, figuranhi com a director lo célebre mestre D. Joan Goula (pare).

Augurém una brillant campanya.

ROMEA

Ab una sola decoració, l'apoteosis y alguns accesoris, ha constituit lo complet decorat que pera lo D. Juan Tenorio ha pintat lo célebre Sr. Soler y Rovirosa, lo que ha bastat per sí sols a acreditar un cop més lo talent de nostre primer pintor escenógrafo catalá.

En lo desempenyo hi han obtingut molts y merescuts aplausos la Sra. Clemente (P.) y los Srs. Riutort y Borrás per la fiel interpretació que han donat en los personatjes respectius de D.ª Inés, D. Juan y D. Luis.

La empresa veyent plens a vessar, ab molt acert repeteix la obra tota la setmana.

S'està de nou ensajant *Visca 'l divorci!* del Sr. Pous. Celebrarém no se li torni a aplassar l'estreno.

CIRCO BARCELONÉS

Halagada la nova Empresa ab los resultats que anyalment dona lo drama *D. Juan Tenorio*, ne doná algunas representacions, vejentse regularment concorregudas a causa sens dupte de no haberse fet gayre públich las importants y notables melloras efectuadas, tant en la sala d'espectacles com en la platea, corredors y demás dependèncias del teatro, de modo que sens temor d'exagerar podem dir que ha quedat a la altura de lo primer teatro de Barcelona.

La companyia de sarzuela contractada pera la temporada de hivern y que ahir debía inaugurar, està composta d'alguns coneguts y reputats artistes, entre ells lo mestre Bosch y Srs. Sala Julien, Sanchez Mula, Posac, Ramos, además de las novas tiples Srtas. Vidaurreta y Pizarro que venen precedidas de molta reputació.

Molt celebrarém que la nova Empresa tingui lo mateix acert en escullir obras que lo que ha demostrat en la reforma del teatro, a fi de trobar la recompensa deguda ab lo públich.

NOVEDATS

Ab lo vell y 'l nou *Tenorio* s'ha omplert de gòm a gòm aquest teatro durant l'última festa de tots Sants y Morts, tenintse de posar algunas vegadas lo simpàtic quadro de *quedan despachadas...* etc., de lo qual la Empresa pot estar ben satisfeta.

Dimars, a mes de posarse en escena las aplaudidas obras *L'hostal de la bonica y Sogra y Nora*, s'estrená la comèdia en un acte dels Srs. Mirabent y Mestres, *Contents y enganys*, que fou del agrado del públich per sos acudits y argument original, aixís com per algunas situacions cómicas que van fer riurer, essent cridats a las taulas los autors y plaudits junt ab los actors que hi prengueren part, senyo-

ra Parrenyo, Sta. Roca y Srs. Goula y Fuentes, los quals interpretaren molt be sos respectius papers.

Pera los primers días de la pròxima setmana s'anuncia l'estreno del melodrama de aparato *La payesa del Montseny*, per qual obra han construhit un preciós decorat los coneguts pintors escenógrafos Srs. Urgellés y Chia.

Obras catalanas en porta: *La germana gran*, comèdia en 3 actes de D. Albert Llanas y *La donall*, comèdia en un acte de D. J. Ayné Rabell.

TIVOLI

Dos plens a la Empresa, molts aplausos als artistes y regositj al públich, reportaren las representacions donadas diumenje de lo viatge *De Sant Pol al Polo Nort* y la revista *Certamen Nacional*.

S'ha contractat pera un determinat número de funcions al célebre ilusionista Mr. Onofroff. Es un ajust que creyém acertat.

CATALUNYA

S'ha estrenat *Por sacar la cara* nova sarzueleta original la lletra del difant autor senyor Jackson Cortés que si arriba a ser viu no li hauria halagat gayre l'èxit que obtingué. Be es vritat que ell poch hi feu a fi de immortalisar la obra. *Y hasta otra.*

GAYARRE

La opereta *Don Quisciotte de la Mancha* serví pera despedido de la troupe Franceschini, en la que obtingueren bastants aplausos lo Sr. Doretti en la interpretació del protagonista vejentse molt ben secundat per lo senyor Príncipi.

CIRCO EQUESTRE

Pera dissapte anuncia lo Sr. Alegria la reapertura, ab una grandiosa companyia equestre-gimnástica, figuranhi en ella algunas celebritats en son género.

UN CÒMICH RETIRAT.

La colla del Arrós

¿Qui es aquesta gent tan fresca que tants plahers amontona?
Es... la flor de Barcelona!
La Societat de la gresca.

S'anomena «Balaguer»
nom d'un digne catalá...

Ja son nom indica clá
qui son y que pòden ser.

Avant sempre ¡May enrera!
diu son lema acreditat,
y en obras de caritat
sempre sol ser la primera;

y com la conducta abona
un procedir tan hermós,
es La colla del arrós
la joya de Barcelona;

no olvida may son deber,
cumplintlo ab abnegació...
Allí hont falta protecció,
allí va la «Balaguer.»

y ab generosa hidalguía,
es lo ideal sempre honrat
de tan digna societat,
diversió y filantropía.

Avant donchs, honrats patricis!

Honra y gloria alcansaréu,
pues que may no perdonéu
pe 'l pròxim los sacrificis;
y guanyant gloria y honor
que 'l cor honrat al bó dona,
lograréu que Barcelona
vos estimi de tot cor,
y sentne la capitana
de nostra hermosa ciutat,
será la tal Societat
Una gloria catalana.

JOSEPH O. MOLGOSA.

LAS PLUJAS

—Mes val aixó que res. Si una gota no 'm cau, aquesta m' estalvio.

—¡Que ditxosos son los homes quan fá un temps aixís.

—¿Perqué hu dius Modesta?

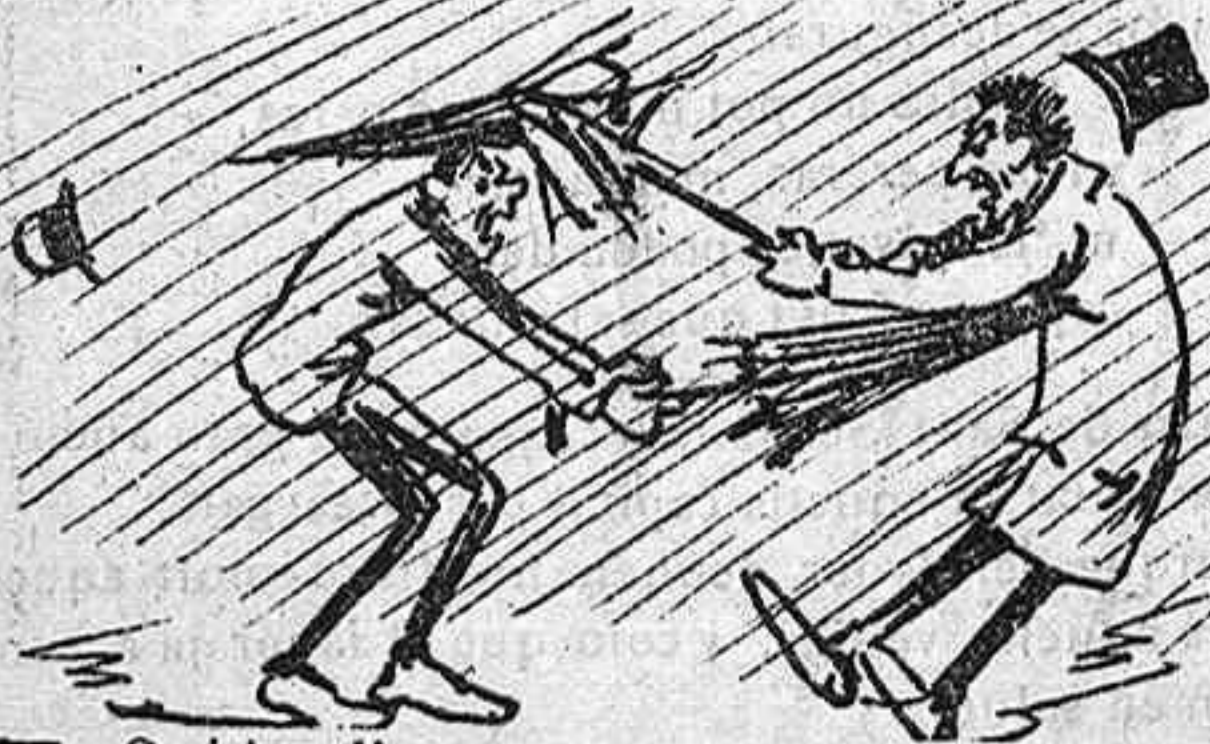
—Perqué no us heu d' alsá 'l vestit.

—Si plou, ja 't pots ficá dins de la garita.

—Está bè, senyor tinent. ¿Y si plou dintre?

—Estigat á fora.

¡Qui ho diu que 'ls parayguas no més serveixen que per la pluja! Aquestos bé 'ls fan servir per altra cosa.

La vila de Sant Celoni per la festa major, que s' celebra en los días 11 y 12 d' aquest mes, s' ha proposat tirar la casa per la finestra, com se sol dir.

Han contractat nada ménos que tres orquestas: los *Escalas*, pera las funcions religiosas y balls en lo Cassino Recreatiu; los *Trullassos*, en lo «Centro Popular»; y 'ls *Fatxendas*, en lo Caf  de l' Igualtat.

Lo Cassino y 'l Centro, donar n balls gratuïts pels forasters.

Vaja, que 'ls que no ballin no ser  per falta de músichs.

Un llamp que va caure durant la tempestat del dia 27, va anar   parar en lo para-llamps del Banch de Barcelona.
 ¡Ja anava en bon punt per trobar diners!

En Helena (Montana) han agafat   un criminal que tenia aterrorisada   tota la comarca.

Detingut lo famós criminal, ha resultat una dona disfressada d' home, disfressa que no s' ha volgut treure,   pesar de las ordres de la policia.

A lo m enos se veu que aquesta bona *minyona* no volia deshonrar al seu sexe.

En cambi per la Corunya 'n corre un disfressat de dona, que ha posat l' alarma entre aquells vehins.

Aquest no vol deshonrar 'l trajo masculí.

A la presó d' Algeciras hi ha un subjecte que f  37 mesos que es pres per suposat robo d' una euga; y aquesta es l' hora en que no se sab l' estat de la causa, ni se li ha nombrat advocat defensor.

¡Aix  es an  en carrill! ¡Es una activitat que verdaderament espanta!

A Sant Petersburg, un rich propietari r s, ha mort   tiros   la seva dona,   set fills seus,   la seva sogra y   tres criats.

No va matar   ningú mes, aquest cafre, porque no hi havia mes gent   la casa.

La vila d' Haro, ha ascendit   ciutat.

Ja 'n podr  tirar un tros   l' olla.

Nostre estimat colaborador lo popular poeta en Francesch Maf ll, ha obtingut un accésit en lo Cert men de l' Associació literaria de Girona per sa poesia *Idili* lema: *Esclats del cor*.

Lo felicitem coralment.

Ha sigut escripturat per la empresa del teatro de Mahó, lo jove baritoneo don Joan Rovira, q e debut  de una manera brillant ab la  pera *Faust*, en el teatro Gayarre.

En un poble del districte de Velez, un subjecte que feya 22 anys que estava ausent y que n' havia complert 17 de presiri, s' ha trobat al tornar   la població, que la seva dona s' ha tornat   casar y que té tres fills, ja grandessassos, del según marit.

La bona muller debia creure que 'l seu prim  marit havia sofert la capital.

Lo tenor catal , senyor Viñas, ha entussiasmat als londoneses en la *Cavalleria rusticana*.

Nos alegr m del èxit, amich compatrici, y ja sab vost , senyor Viñas, que l' agrada   L ndres es una *vinya*... y sense filoxera.

La torre Nova de Saragossa, coneguda també per la torre *inclinada*, amenassa ruina y segons opina un dels arquitectos que l' han inspeccionada, t  de derribarse aquell monument.

Habent nascut tan torta aquella c ebre torre, ja es prou que hagi arribat   la vellesa.

A Berlin, ha causat gran consternació un crim com s all , semblant als de Jack lo destripador. Una jove, s' ha trobat estesa en lo llit ab lo cap casi tallat del tot y ab las parts carnosas separadas dels ossos.

Lo que acaba de fer horrorós aquest crim, es que una dona de la casa hi *negociava* fent pagar entrada als curiosos que volguessen veure 'l cos mutilat de la jove.

¡Quinas entranyas deu tenir la *negocianta*!

Las  ltimas plujas, han sigut molestosas es cert, pero segons noticias han produhit mes beneficis que mals.

Essent aixis, ja las hi podem dispensar las mol stias que 'ns han causat.

Al entrar en lo quint any de la seva publicació *La Espana Artistica*, acreditat peri dich de teatros, literatura y bellas arts, que s' publica   Madrid, anuncia la creació d' un *Centro d' informació*, gratis pels seus sncscriptors, que ha de ser molt benefici s als artistas y   las empresas.

Repichs

Una planxadora del Ensanxe, envi    buscar als seus parroquians tota la roba que tinguessen per planxar. Aquestos n' hi varen fer entrega, y veyent que no 'ls hi tornava cap pessa planxada, varen indagar que la fulana s' havia embarcat ab un fulano pera Buenos Ayres emportantsen la roba que tenia recullida.

¡Quina planxa!

A un peri dich de Cadis, l' escriuhen desde Tanger, que actualment los moros est n celebrant la Pasqua, y per divertir-se corren per tot fent crits, disparant armas y fent jochs d' escopetas y pólvora. Aix  f , que 'ls que volen portar   cap alguna venjansa, s' aprofiti d' aquesta gatzara y fassi passar la desgràcia per casual.

Adem s, molt sovint se 'ls hi reventan las espingardas y ells mateixos se desfiguran.

L' olm no pot may donar peras;
ni las pereras, magranas;
ni 'ls salvatjes poden dar
cap mes fruyt que salvatjadas.

Los diaris de Sant Sebastián censuran la gran afició que s' ha desenvololat en aquella capital per cassar gats.

Ser  porque pel Janer deuhen mortificar molt aquestas bestiolas   aquells vehins, y com que 'l Janer ja s' acosta, s' sangran en salut.

Entre en Lagartijo y en Guerrita, segons se conta entre 'ls aficionats, en la corrida de toros verificada á Jaen lo dia 20 del passat mes, ocorregué un disgust personal de carácter violent, al posar un y altre matador, banderillas á un dels toros.

Vaja, senyors *espasas*, que per tan poca cosa no val la pena de que arribi la sanch al riu.

Lo govern xino, acceptant las prácticas europeas, ha manat que 'ls forts d' aquell país contestin á las salvas de salud que dispare l' esquadra espanyola quan los visiti.

Ja tenim amichs á la Xina, y no tindrem que dir: «Alerta noy, que tots son xinos.

A Valencia habia sigut detinguda per ordre del jutjat d' Onteniente una senyoreta, la tiple G. C., y ha tingut que posársela en llibertat, porque 'ls cárrechs que 's feyan á dita artista, han resultat infundats.

Nada méns que se li imputava 'l crim d' infanticidi.

Aquestas equivocacions, mes censurables per l' estat y calitat de las personas que 'n son víctimas, com en lo cas present, no tenen qualificatiu, y haurian de castigarse ab severitat als falsos delators, obligantlos per altra part á una indemnació á la persona falsament delatada.

¡Eyl aixó ja s' observa del modo que hem dit en altres païssos' però en lo nostre, generalment, s' acostuma á posar en llibertat al que habia sigut agafat equivocadament, sense sisquera dirli: «dispensi.»

Lo famós arbre que en l' isla de Santa Elena cubria la tomba de Napoleón primer, ha mort, segóns llegim en un periódich francés.

Los que al visitá 'l lloch de desterro del *Capità del sigle*, arrencavan una fulla d' aquell arbre per conservar-ne una memòria, no podran tenir aquest gust.

¡Poch l' arbre pensar podia,
avans d' aquell Waterlóo,
que la seva mort un dia
causaria sensació!

Telegramas

Madrid 1 Novembre, —A qualsevol hora.—Ja hem arribat.

Estém causant gran admiració entre 'ls madrilenyos, porque no 'ns deixém may.

Els ignoran nostres juraments de companyerisme y protecció.

QUIM-ERÁ Y FOGU-ERA.

Madrid.—Mes tart.—Hi perdut lo company.

Estich inconsolable.

Hi fet suspendrer los ensajos del drama.

En Calvo s' estira 'ls pochs cabells que té.

QUIM-ERÁ.

Madrid.—Un' hora després.—¡Ja hi trobat lo company que creya perdut!

¡Era dintre de la butxaca del meu gabán!

Han reanudat los ensajos.

Aquí fa bon cel; no sé si á Barcelona fa mala mar.

QUIM-ERÁ.

Madrid 1.—Lo senyor Cánovas está decidit á proteger la *pantorrillería* del senyor Planas y Casals, en vista de l' *habilitat* que va demostrá en las eleccions de Gracia.

Lo senyor Puig y Valls dirá ¡quina habilitat!

BARRA.

París 1.—En lo convent de frares d' Aiguebelle, ha sigut assessinat lo caixer de la comunitat, habent desaparecut 10.000 franchs de la caixa.

En l' ajuntament de Brusselas, s' ha descubert en la tesorería un desfalch de 300.000 franchs.

En lo tren del Havre á París un passatjer intentava cloroformisar á un altre per robarlo, pero l' agredit va sapiguerse esquivar l' agressió y l' agressor sigué prés.

Tres irregularitats.

RATA.

TEATRO DEL MON

VARIADÍSSIMA FUNCIO

1. Gran sinfonia bélica, *Las Américas*, sobre motius del Nort y de Xile.

2. Lo duettino *moderatto* de l' ópera

VOGLIO È NON VOGLIO

cantat pel baix signor Canovini y 'l tenor Silveli.

3. L' esperpento en tres actes del senyor Manyé y Flaquet, ex-contrari als jesuitas,

LO MIRA

desempenyat per l' ex-fervorós religiós Balmaceda, ex-gefe d' Estat. Tots son ¡¡ex!! del autor en avall.

4. La manipulació portuguesa, imitada del espanyol,

LAS ELECCIONS MUNICIPALS

en la qué es notable l' abstenció dels progressistas.

5. *La pequenez* inglesa, original de Mr. Armatrong

L' INFIDELITAT DE LA MULLER

desempenyant lo paper de protagonista, l' esposa del autor, qu' es l' artista Elena Porter; y 'l paper d' acusat de cómplice Lluís Felip, duch d' Orleans.

6. Lo pebrot *pantorrillero*

Lo gobernador triunfant

en lo qual hi fa molts planxas lo senyor Planas y Cals.

6. Acabará la funció ab lo coro d' estosseament:

LOS PRIMERS FRETS

trayant, tots los coristas, los abrichs dels armaris y baguls.

A las vuit de closca.

Entrada d' hivern.

CORRESPONDENCIA

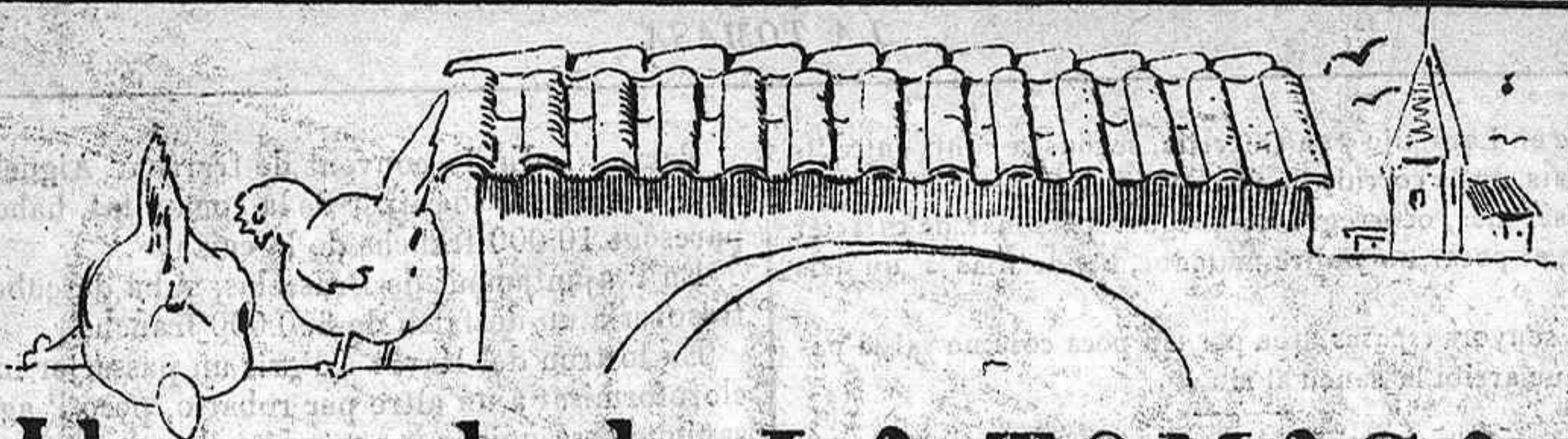
Se publicará tot ó part de lo que han remés los senyors M. Picotí, V. Padrós, Amadeo, A. Camps y C., Mayet, P. Ll., J. T. y R., J. Puig y Lluís Salvador.

No pot publicarse lo que han remés los senyors J. Via, Pep de las Máquinas, J. D., C. I., Emili S., Reixat de canyas, Gutt. II., Salau, E. S. y J. M.

Los que envían exlussivament pera la *Secció de trenca-closcas*, no estranyen que no 'ls hi contestém, porque essent exactas las solucions, poden contar que se 'ls admet tot lo que remeten; pero com son tants los que envían per aquesta secció, tampoch han de estranyar que tardin en veure publicats los seus travalls.

Los que envían pel *Almanach*, ja poden suposar que han fet tart.

Almanach de LA TOMASA

PERA 1892

Las plujas poden haber deixat de fer tot lo mal que vulguin, pero han destorbat als foto-gravadors de treballar y per aquest motiu no tenim á punt los *clichés* de la majoria dels grabats. Aixó fá que no poguém ficsar lo día de la sortida del ALMANACH, que de totes maneres será molt aviat, perquè 'l demés material está á punt.

Preparinse donchs á comprarlo, y 'ls corresponsals á fer los pedidos, perquè la notabilitat de tot lo que en ell se publica 'ns fa suposar que en poch's días farém net.

PREU: 2 RALS

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADAS

Hu animal,—part del cos dos, y lo total—es part del cos.
F. CARRERAS P.

II.

Riu catalá es *primera*, consonant es la *segona*, mineral invers *tercera* y *quarta* una nota *dóna*. La *total* si 's vol trobá, té de mirá un esquadro de soldats y veurá que casi bé tinch rahó.

RAMIRO BALCELLS.

SINONIMIA

Ves á di á 'n el Joseph Tot, (23 carrer de 'n Bot) si ja té feta la *entera* que s' ha de posá al darrera, y si la *tot*, ó no pot.

PAU REPICA-TALÓNS.

ANÁGRAMA

Comprá la senyora Tot á la casa d' en Marsal una grossa de *total* per fer comptes son xicot.

JOAN M. LLORENS.

TRENCA-CAPS

Rosa Onoveu de Urpi
Montclar.

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo títul d' una aplaudida comedia catalana y lo nom de son autor.

JOSEPH M.ª FELIU.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9—Nom d' home.
4 2 3 9 6 7 8 2— » de dona.
1 2 3 7 2 8 9— » d' home.
6 5 9 8 9 3— » de dona.
3 2 1 9 8— » d' home.
6 9 6 2— » de dona.
2 8 2— » »
1 7—Nota musical.
3—Consonant.

UN XINO CATALÁ.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—*Gé mi-no.*

Rombo.—
R e m
R e m e y
M e u
Y

Ters de sílabas.—MA TA RÓ
TA RRA SA
RO SA LES

Geroglífich.—*Mes de Maig mes de las flors.*

Trenca-caps.—*La flor de la montanya.*

Logogrifo numérich.—*Lisboa.*

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pta.
Cuba y Puerto Rico id.	2 "
Extranger id.	2'50 "
Número corrent.	0'10 "
" atrassat.	0'20 "

NOTA—Tota reclamació podrá dirigir-se á la Administració y Redacció del periódich, carier de Sant Ramón, n.º 5. LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña

Agents de LA TOMASA en Paris:

Mme. Schneider, Kiosque 50, Boulevard Montmartre
Mme. Lemaitre, Kiosque 34, des Italiens.